

DOMSTOLENS DOM
av den 9 februari 1994*

I mål C-319/92

har Bundessozialgericht till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Salomone Haim

och

Kassenzahnärztliche Vereinigung Nordrhein.

Begäran avser tolkningen av artikel 20 i rådets direktiv 72/686/EEG av den 25 juli 1978 om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för tandläkare inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 233, s. 1, fransk version; svensk specialutgåva, del 16, volym 01) och, i andra hand, av artikel 52 i EEG-fördraget.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden O. Due, avdelningsordförandena M. Díez de Velasco och D. A. O. Edward (referent) samt domarna C. N. Kakouris, R. Joliet, F. A. Schockweiler och M. Zuleeg,

generaladvokat: M. Darmon,
justitiesekreterare: H. von Holstein, biträdande justitiesekreterare,

som beaktat de skriftliga yttrandena från

* Rättegångsspråk: tyska.

- Salomone Haim, genom advokaten Dietrich Ehle, Köln,
- Kassenzahnärztliche Vereinigung Nordrhein, genom advokaten Peter Scholich, Köln,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom Jürgen Grunwald, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

som beaktat förhandlingsrapporten,

som hört de muntliga yttrandena, avgivna vid sammanträde den 6 oktober 1993, av Salomone Haim och av kommissionen, och

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 17 november 1993,

meddelar följande

dom

- 1 Genom beslut av den 20 maj 1992, som inkom till domstolen den 28 juli 1992, har tyska Bundessozialgericht, i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget, ställt tre frågor om tolkningen av artikel 20 i rådets direktiv 78/686/EEG av den 25 juli 1978 om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för tandläkare inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 233, s. 1, fransk version; svensk specialutgåva, del 16, volym 01) och, i andra hand, av artikel 52 i EEG-fördraget.
- 2 Dessa frågor har uppkommit inom ramen för en tvist mellan Salomone Haim och Kassenzahnärztliche Vereinigung Nordrhein (sammanslutning av tandläkare som är förordnade inom socialförsäkringen i Nordrhein, nedan kallad "KVN") med anledning av att den har avslagit Salomone Haims ansökan om att upptas i det tyska registret över förordnade tandläkare inom socialförsäkringen.
- 3 Direktiv 78/686 syftar till medlemsstaternas ömsesidiga erkännande av de examensbevis för tandläkare som är uttömmande uppräknade i artikel 3 och som utfärdats av dessa stater. Samordningen av bestämmelserna i lagar och

andra författningar om verksamhet som tandläkare säkerställs genom rådets direktiv 78/687/EEG av den 25 juli 1978 (EGT L 233, s. 10, fransk version; svensk specialutgåva, del 06, volym 02). Enligt artikel 2 i direktiv 78/686 skall de examensbevis som utfärdas i en medlemsstat i överensstämmelse med de minimikriterier för teoretisk och praktisk utbildning som fastställs i direktiv 78/687 automatiskt godkännas i de övriga medlemsstaterna.

4 Artikel 20 i direktiv 78/686 har följande ordalydelse:

”De medlemsstater som kräver att de egna medborgarna avslutar en förberedande praktiktjänstgöring för att kunna förordnas till tandläkare inom socialförsäkringen får ålägga medborgare från andra medlemsstater samma krav för en tid av åtta år från dagen för anmälan av detta direktiv. Praktiktjänstgöringen får emellertid inte överskrida sex månader.”

5 Denna sistnämnda bestämmelse har införlivats i tysk rätt genom artikel 3 i Zulassungsverordnung für Kassenzahnärzte (förordning som reglerar förordnandet av tandläkare inom socialförsäkringen, nedan kallad ”den tyska förordningen”) där det föreskrivs att för att bli upptagen i registret över förordnade tandläkare krävs det dels att man erkänns som behörig tandläkare, dels att man har fullgjort en förberedande praktiktjänstgöring på två år. Emellertid är tandläkare som har förvärvat ett examensbevis som erkänns enligt gemenskapsrätten i en annan medlemsstat och som har ansökt om att upptas i registret efter den 30 juni 1986 undantagna från kravet på förberedande praktiktjänstgöring. För de personer som har ingivit sin ansökan före den dagen är den förberedande praktiktjänstgöringen sex månader.

6 Salomone Haim är italiensk medborgare och innehavare av ett examensbevis för tandläkare utfärdat 1946 av universitetet i Istanbul i Turkiet. Den 18 september 1981 erkändes han, av Arnsbergs Regierungspräsident, som behörig tandläkare i Förbundsrepubliken Tyskland, vilket gjorde det möjligt för honom att självständigt utöva sin yrkesverksamhet där.

7 År 1982 erkände den belgiska ministern för utbildning och fransk kultur Salomone Haims turkiska examensbevis likvärdigt med ”diplôme légal belge de licencié en science dentaire”. Tack vare detta erkännande har Salomone Haim arbetat i Bryssel i åtta år som förordnad tandläkare inom socialförsäkringen.

- 8 År 1988 ansökte Salomone Haim hos KVM om att bli upptagen i tandläkarregistret för att kunna förordnas inom socialförsäkringen. Den 10 augusti 1988 avslag KVN hans ansökan med motiveringen att Salomone Haim inte hade fullgjort den förberedande praktiktjänstgöring på två år som krävdes enligt den tyska förordningen. Överklagandet av det beslutet avlogs först av Sozialgericht Düsseldorf, den 28 mars 1990, och därefter av Landessozialgericht Nordrhein-Westfalen, den 24 oktober 1990.
- 9 Salomone Haim ansökte då om resning vid Bundessozialgericht för att få fastställt att han, genom tillämpning av artikel 20 i direktiv 78/686, var befriad från skyldigheten att fullgöra den förberedande praktiktjänstgöring på två år som föreskrivs i den tyska förordningen. Bundessozialgericht, som var tveksam hur gemenskapsrätten skulle tolkas, beslutade att förklara målet vilande och att ställa följande frågor till domstolen:
- ”1. Skall artikel 20 i rådets direktiv av den 25 juli 1978 om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för tandläkare inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (direktiv 78/686/EEG – EGT L 233, s. 1) tolkas så att medlemsstater som kräver att de egna medborgarna fullgör en förberedande praktiktjänstgöring för att kunna förordnas till tandläkare inom socialförsäkringen inte längre, efter 1986, kan kräva detta av medborgare från andra medlemsstater, om dessa redan har beviljats tillstånd att utöva sitt yrke i den medlemsstat som är etableringsland i överensstämmelse med den medlemsstatens nationella lagstiftning, även om de inte innehar något av de behörighetsbevis som skall erkännas enligt direktiven?
 2. Om frågan besvaras nekande, innebär den bestämmelsen att medborgare från andra medlemsstater som innehar ett examensbevis utfärdat av ett tredje land och som har erkänts av en annan medlemsstat som likvärdigt med ett i direktivet uppräknat examensbevis som förvärvat i överensstämmelse med dess egna bestämmelser, ändå har rätt att förordnas utan att ha avslutat någon förberedande praktiktjänstgöring?
 3. Om frågan besvaras nekande, gör artikel 52 i EEG-fördraget det möjligt att avslå en ansökan om att förordnas som tandläkare inom socialförsäkringen av en medborgare från en annan medlemsstat som inte innehar något examensbevis hänförligt till direktivets tillämpningsområde, men som har beviljats tillstånd att utöva sitt yrke såväl i den

medlemsstat som är ursprungsland som i etableringslandet, med motiveringen att den personen inte har avslutat den förberedande praktiktjänstgöring som krävs och detta utan att kontrollera om den yrkeserfarenhet som den personen redan har förvärvat helt eller delvis kan anses uppfylla detta villkor?"

Den första frågan

- 10 Den första frågan går huvudsakligen ut på att få fastställt om artikel 20 i direktiv 78/686 förbjuder en medlemsstat att ålägga en medborgare från en annan medlemsstat som inte innehar något av de behörighetsbevis som anges i artikel 3 i det direktivet att fullgöra en förberedande praktiktjänstgöring för att den personen skall kunna förordnas som tandläkare inom socialförsäkringen, trots att den personen har tillstånd att utöva sitt yrke på den första statens territorium.
- 11 För att svara på den frågan bör ovannämnda bestämmelse ses i det rättsliga sammanhang där den ingår.
- 12 Artikel 20 ingår i det kapitel som innehåller slutbestämmelserna i direktiv 78/686 och gäller enbart med avseende på de särskilda avtal som tandläkarna ingått med försäkringskassorna. Förbudet i artikel 20 mot att ålägga gemenskapens medborgare ett krav på praktiktjänstgöring efter den 30 juni 1986 förklaras av det faktum att de examensbevis för medborgare i medlemsstaterna som räknas upp i artikel 3 i direktiv 78/686, vid utgången av den frist på åtta år från dagen för anmälan av direktivet, ger fullständiga garantier för att innehavarna uppfyller utbildningskraven.
- 13 Däremot har medlemsstaterna under nämnda tid till följd av artikel 20 möjlighet att kräva fullgörande av en förberedande praktiktjänstgöring under högst sex månader, om de ställer samma krav på sina egna medborgare, med tanke på att de garantier som uppnås genom de teoretiska och praktiska utbildningsvillkor som föreskrivs i direktiv 78/687 ännu inte kan vara uppfyllda.

14 Salomone Haim har gjort gällande att han som medborgare i en medlemsstat och med tillstånd att utöva tandläkaryrket i Förbundsrepubliken Tyskland inte skall behöva fullgöra den praktiktjänstgöring som föreskrivs i den bestämmelsen. Enligt honom har det ingen betydelse att han har fått sin utbildning i ett tredje land.

15 Detta argument kan inte godtas.

16 Om det vore tillräckligt för att befrias från den förberedande praktiktjänstgöringen att vara medborgare i en medlemsstat och att ha utövat sitt yrke i en stat inom gemenskapen under en viss tid, utan att behöva uppfylla något ytterligare villkor i fråga om utbildning, så skulle det inte i direktiv 78/686 ha gjorts någon åtskillnad mellan gemenskapsmedborgare som begär att bli förordnade som tandläkare inom socialförsäkringen före utgången av den frist på åtta år från dagen för anmälan av direktivet och de som därefter begär att bli förordnade. Artikel 20 grundas i själva verket på denna åtskillnad, vilket överensstämmer med systemet i direktiven 78/686 och 78/687.

17 Härav följer att tillämpningsområdet för artikel 20 är detsamma som för det direktiv som artikeln ingår i och att den enbart avser innehavare av examensbevis som utfärdats av medlemsstaterna.

18 Svaret på den första frågan blir därför att artikel 20 inte förbjuder en medlemsstat att ålägga en medborgare från en annan medlemsstat som inte innehar något av de behörighetsbevis som anges i artikel 3 i det direktivet att fullgöra en förberedande praktiktjänstgöring för att kunna förordnas som tandläkare inom socialförsäkringen, även om han har tillstånd att utöva sitt yrke på den första statens territorium.

Den andra frågan

19 Den andra frågan går ut på att få fastställt om artikel 20 i direktiv 78/686 befriar en medborgare från en medlemsstat som innehar ett examensbevis utfärdat av ett tredje land från den förberedande praktiktjänstgöringen, när en annan medlemsstat har erkänt detta examensbevis som likvärdigt med ett examensbevis som anges i artikel 3 i direktivet.

20 För att besvara den frågan finns det anledning att hänvisa till artikel 1.4 i direktiv 78/687 där det fastställs att det direktivet

”på intet sätt [utesluter] medlemsstaternas möjligheter att inom sitt eget territorium och enligt sin egen lagstiftning tillåta innehavare av sådana utbildnings-, examens- eller andra behörighetsbevis som inte erhållits i en medlemsstat att påbörja och utöva verksamhet som tandläkare.”

21 Av denna text följer, vilket domstolen har fastställt i dom denna dag i mål C-154/93 Abdullah Tawil-Albertini mot Ministre des Affaires sociales (Rec. 1994, s. I-451, punkt 13), att övriga medlemsstater inte är bundna av att en medlemsstat erkänner behörighetsbevis utfärdade av tredje land, även om de har erkänts som likvärdiga i en eller flera medlemsstater.

22 Svaret på den andra frågan är därför att artikel 20 i direktiv 78/686 inte befriar en medborgare från en medlemsstat som innehar ett examensbevis utfärdat av ett tredje land från den förberedande praktiktjänstgöringen i sådana fall då en annan medlemsstat har erkänt detta examensbevis som likvärdigt med ett examensbevis som anges i artikel 3 i direktivet.

Den tredje frågan

23 Den tredje frågan går ut på att få fastställt om artikel 52 i fördraget tillåter att de behöriga myndigheterna i en medlemsstat vägrar att förordna medborgare från en annan medlemsstat som tandläkare inom socialförsäkringen, då den personen inte innehar något av de examensbevis som anges i artikel 3 i direktiv 78/686 men har beviljats tillstånd att utöva och har utövat sitt yrke såväl i den första som i den andra medlemsstaten, med motiveringen att den personen inte har fullgjort den förberedande praktiktjänstgöring som krävs enligt den första statens lagstiftning och detta utan att kontrollera om den yrkeserfarenhet som redan har förvärvats kan anses uppfylla ifrågavarande villkor helt eller delvis.

24 Artikel 52 i fördraget syftar till att upphäva inskränkningar i etableringsfriheten för medborgare från en medlemsstat på en annan medlemsstats territorium.

- 25 En situation som den förevarande, där en gemenskapsmedborgare utnyttjar friheten, som han har enligt fördraget, att etablera sig i en annan medlemsstat än den där han är medborgare, omfattas av den bestämmelsens tillämpningsområde.
- 26 Såsom domstolen redan har fastslagit i dom av den 7 maj 1991 i mål C-340/89 Vlassopoulou (Rec. s. I-2357, punkt 15) kan nationella villkor avseende kvalifikationer även om de tillämpas utan diskriminering på grund av nationalitet, hindra medborgare från andra medlemsstater från att utöva den etableringsfrihet som de garanteras genom artikel 52 i fördraget. Detta skulle kunna vara fallet om de nationella reglerna i fråga inte tar hänsyn till de kunskaper och kvalifikationer som den berörda personen redan har förvärvat i en annan medlemsstat.
- 27 I samma dom (punkt 16) har domstolen fastslagit även att när en medlemsstat har att ta ställning till en ansökan om tillstånd att utöva ett yrke som, enligt den nationella lagstiftningen, för tillträde förutsätter innehav av ett examensbevis eller yrkesmässiga kvalifikationer, så är den skyldig att ta hänsyn till de examensbevis, utbildningsbevis och andra behörighetsbevis som personen i fråga har förvärvat i syfte att utöva samma yrke i en annan medlemsstat och att avgöra om den kompetens som intygas genom dessa examensbevis motsvarar de kunskaper och kvalifikationer som krävs enligt de nationella reglerna.
- 28 Det finns anledning att i förevarande fall tillämpa samma princip, att de behöriga nationella myndigheterna när de undersöker om skyldigheten att genomföra den i den nationella lagstiftningen föreskrivna praktiktjänstgöringen har fullgjorts, skall ta hänsyn till den yrkeserfarenhet som sökanden i den nationella domstolen har, inklusive den som han har förvärvat i egenskap av förordnad tandläkare inom socialförsäkringen i en annan medlemsstat.
- 29 Svaret på den tredje frågan är därför att artikel 52 i fördraget inte tillåter de behöriga myndigheterna i en medlemsstat att neka en medborgare från en annan medlemsstat förordnande som tandläkare inom socialförsäkringen, då den personen inte innehar något av de examensbevis som anges i artikel 3 i direktiv 78/686 men har tillstånd att utöva och har utövat sitt yrke såväl i den första som i den andra medlemsstaten, med motiveringen att den personen inte har fullgjort den förberedande praktiktjänstgöring som krävs enligt den första statens lagstiftning, utan att kontrollera huruvida och, om så är fallet, i vilken mån den yrkeserfarenhet som den berörda personen redan har motsvarar den som krävs enligt den lagstiftningen.

Rättegångskostnader

30 De kostnader som har förorsakats Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

– angående de frågor som genom beslut av den 20 maj 1992 förts vidare av Bundessozialgericht – följande dom:

- 1) Artikel 20 i direktiv 78/686/EEG av den 25 juli 1978 om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för tandläkare inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster, förbjuder inte en medlemsstat att ålägga en medborgare från en annan medlemsstat som inte innehar något av de behörighetsbevis som anges i artikel 3 i det direktivet att fullgöra en förberedande praktiktjänstgöring för att kunna förordnas som tandläkare inom socialförsäkringen, även om den personen har tillstånd att utöva sitt yrke på den första statens territorium.
- 2) Artikel 20 i direktiv 78/686/EEG befriar inte en medborgare från en medlemsstat som innehar ett examensbevis utfärdat av ett tredje land från den förberedande praktiktjänstgöringen i sådana fall då en annan medlemsstat har erkänt detta examensbevis som likvärdigt med ett examensbevis som anges i artikel 3 i direktivet.
- 3) Artikel 52 i fördraget tillåter inte att de behöriga myndigheterna i en medlemsstat nekar en medborgare från en annan medlemsstat förordnande som tandläkare inom socialförsäkringen, då den personen inte innehar något av de examensbevis som anges i artikel 3 i direktiv 78/686/EEG men har tillstånd att utöva och har utövat sitt yrke i såväl den första som i den andra medlemsstaten, med motiveringen att den personen inte har fullgjort den förberedande praktiktjänstgöring som krävs enligt den första statens lagstiftning, utan att kontrollera huruvida

och, om så är fallet, i vilken mån den yrkeserfarenhet som den berörda personen redan har motsvarar den som krävs enligt den lagstiftningen.

Due

Díez de Velasco

Edward

Kakouris

Joliet

Schockweiler

Zuleeg

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 9 februari 1994.

J.-G. Giraud
Justitiesekreterare

O. Due
Ordförande